

faretruende Karakter, Tilstanden havde faaet, ved kooperativt Byggeri søgt at bøde paa den Nød, som var fremkaldt. Det har hjulpet i alt Fald her i København netop saa meget, at Smaafolk endnu ikke har maattet gaa til Husvildeafdelingen for at faa Lejlighed. Hvis ikke de lokale Institutioner i København under Navn af Byggeforeninger, Boligforeninger, Andelsselskaber o. s. v., havde bygget, hvad de har bygget, havde vi i dette Øjeblik ikke blot været langt lavere med Antallet af ledige Lejligheder, vi havde overhovedet ingen ledige Lejligheder haft, vi havde haft et Overskud af Beboere, som ikke kunde faa Lejlighed. Saaledes har man fra Privatkapitalen handlet overfor en stor By, og saa lidt Hensyn har man fra det offentlige taget til de mange Advarsler, som har lydt gennem den sidste halve Snes Aar, at man fremdeles har nægtet at gennemføre offentlige Foranstaltninger mod denne Bolignød.

Mit Parti har baade i København og i andre Byer paavist den Fare, som Standsningen eller den delvise Standsning af Byggeriet indeholdt, og har foreslaaet, at man skulde gribe ind ved offentlige Foranstaltninger saaledes, at det offentlige skred til Opførelse af Beboelseshuse, fordi Nødvendigheden bød det, paa samme Maade som det offentlige, naar anden Nødvendighed foreligger, maa gribe ind og gøre, hvad de private ikke evner eller ikke vil gøre. Imidlertid har baade her og alle andre Steder Ejernes Repræsentanter været de stærkeste, de har været i Stand til at beskytte Boligfordyrerne og bidrage til den kunstig fremkaldte Bolignød. Jeg benytter nu den Lejlighed, som er givet ved det fremsatte Lovforslag, til at henlede baade Regeringens og Lovgivningsmagtens Opmærksomhed paa dette meget vigtige Spørgsmaal og bede dem overveje, om ikke det skulde være paakrævet i en nær Fremtid at skride til virkningsfulde Foranstaltninger, altsaa ikke blot til det lille, beskudne Lovforslag, som nu foreligger, men til Foranstaltninger, der virkelig kan afhjælpe den Trang til Boliger, som paa mange Steder er til Stede.

Ved den Boligpolitik, som er ført i vort Land, har man adskillige Steder formaet at drive Hundreder af Borgere bort fra de store Byer og ud i de omliggende Landsogne. I Odense er Indbyggerantallet i de sidste 10 Aar forøget med 4,000, men Antallet af skolesøgende Børn er i de samme 10 Aar formindsket med 500. Dette er fremkaldt derved, at Ejerne paa

Grund af den herskende Bolignød har nægtet at modtage som Lejere Folk med mange Børn. Om end disse Lejere har staaet med deres Husleje i Haanden og villet betale forud, er de blevet drevet fra Sted til Sted og har ikke kunnet finde Husly. Resultatet er blevet, at de har maattet søge ud i de nærliggende Landsogne, og Medlemmerne af Finansudvalget ved, hvorledes Stillingen er blevet: Beboerne har i et saadant ved en stor By liggende Landsogn faaet saadanne Byrder at bære, at de ikke er i Stand til ved egne Kræfter at bære disse Byrder, og Staten maa som Følge deraf træde hjælpende til overfor de Landsogne, der faar den store fattige skolesøgende Befolkning drevet ud til sig paa ganske unaturlig Maade. Nu maa dog Boligen, som jeg begyndte med at sige, anses for at være en af de elementære Fornødenheder, og naar der er Boligmangel, har det offentlige en Pligt til at afhjælpe den, ligesom det offentlige maatte søge at skaffe Befolkningen Brød, hvis der pludselig viste sig at være Korn- eller Brødmangel her i Landet. Jeg synes derfor, det er i højeste Grad paakrævet i Øjeblikket ikke alene at gennemføre den Lejlighedslov — som den vel i dobbelt Forstand kan siges at være —, som den højtærede Indenrigsminister har fremsat, men ogsaa at overveje og snarest at faa Forslag frem om, hvorledes man er i Stand til at løse Boligspørgsmaalet for den kommende Tid.

Der frembyder sig her forskellige Problemer, som er af den største Interesse. Vi har i de kommunale Raad Landet over peget paa det naturlige i, at Kommunerne skred til at opføre Boliger. Jeg anser fremdeles dette for at være den eneste naturlige og virkningsfulde Vej til at afhjælpe den Trang til Boliger, som er til Stede. Jeg ser meget godt, at det kan være en stor Opgave for Kommunerne; men var man enig om, at den skulde løses, fandt man vel ogsaa Vej til, at Staten kunde støtte Kommunerne ved at stille Midler til Raadighed som Laan eller paa anden Maade til Udøvelse af en saadan Virksomhed. Sideordnet dermed vil der sikkert være Anledning til at overveje, paa hvilken Maade man kunde fremhjelpe andre Former for Byggeri. Jeg nævnede før, at Arbejderne har eksperimenteret med forskelligt i Retning af Byggeforeninger, de saakaldte Boligforeninger, som opfører store almindelige Beboelseshuse, hvor hver Lejlighedsbeboer ejer, kan man sige, sin Lejlighed, er Andelshaver i